

נגנו

קונצרטנינה של חיל היתה מתוחה לי רוחב הכביש. כמה חביות צבועות לבן, כמה חיללים עטופים בשינילים, כמה זחלים מכוסים ברוזטים היו פזורים לידה. בחור האהל שבצד המחסום, בערה אש בתוך סחית קטנה. חיל חבוש קסדת פלדה התכופף אל האש כדי להצית סיגריה. חיל שני ישב בקצה מיטת הברונס המתקפלת ונעץ מבטו בתוך האש.

„אתה יודע“, אמר החיל חבוש הקסדה, „זה גורא משונה שעוד כמה שעות האהל הזה כבר לא יהיה במדינת ישראל. אי אפשר לחשוב על זה, אבל זה מרגיז שאני הולך עכשיו לנסוע עד רפיח ובחזרה בפעם הזאת אחרונה. מחר בבוקר, אני לא אוכל לעשות את זה יותר.“

החיל השני לא צנה לו. בעל הקסדה יצא מחוץ לאהל. בחוץ טיפס הגשם. שני שוטרים צבאיים ובידס פנסי נפט עצרו מכונות ליד מחסום הגבול. בשולי הדרך עמד סנור ירוק קטן ושני קיבוצניקים ישבו בו ורק הביטו.

החיל בקסדה עלה למכונת, תפס מקום ליד הדלת האחורית. „כאן זה יותר בטוח אם יקרה משהו“, אמר כשיקשוהו לשבת. הוא הביט באזרחים שישבו במכונות כאילו באו מעולם אחר, כאילו רק באו להיות צופים במעמד שאינו נוגע כלל לליבם. הוא רצה מאוד לספר ולהסביר כמה דברים. „אתי מול בלילה נהרג כאן חיל ושניים נפצעו“, סיפר. „הם נסעו לפטרל בגיב ליד חוף הים בעזה, כשפתאום נתקלו באמבוס וזה חילו לירות עליהם. הנהג איבד את השליטה על ההגה והגיב נחצץ בקיר. לא יודעים ממה הוא מת — מכדור או מהמכה. גבלות כאלה, ביום האחרון התחילו להתחצץ. אני תמיד אמרתי שלא צריך להאמין להם.“

החיל השתק והתקרב לחלו. בפנים ה- מכונת כובו האורות. זחלים הקיפו את המכונות והיא החלה לנוע בכביש הרסוב. בחוץ טיפס הגשם על שדות של כרוב ועל חושות כפריות חשוכות ושוממיות. רק קרעי סמרטוטים לבנים על גבי מקלות התנועעו ברוח מעל פתחי הבתים. הם הוצבו שם ביום כיבוש הרצועה, לפני 125 לילות.

★ ★ ★

האזעקה מגיע

השיירה הארוכה של מכונות הענק המכוסות הברונטים נעצרה בכיכר המרכזית של עזה. פנסי זמכונות העוממים האירו את קירות הבתים שמסביב לכיכר — בתים מוגפים ונעולים, כאילו תושביהם נטשו אותם מזה שנים. מבעד לפתחים הראו חורים של מכונות המשא השתרבו ראי שים צעירים, חבושים קסדות כחולות. הם הביטו בסקרנות באנשים שבאו לקראתם, בכיכר, בבתים השוממים.

קצינים במדי ייצוג מפוארים קפצו מתוך מכונותיהם, הוקפו מיד בהמון צלמים רכבתי עתונות, החיללים חיכו, מובלבלים מהתקפת המחוק. השיבו תשובות קצרות לשאלות שנשאלו. סגן קאנני חסון וגבה קומה סיפר בחיור: „הייתי בין הראשונים שנכנסו לפורס סעיד, ואני מוכרח לציין שאפילו שם לא נתקלנו ברעש כה גדול.“

שוטרים צבאיים וחיללים ישראלים עמדו מהצד, שעונים על גבי החיללים, נעצו עינים חסרות הבעה כמעט בתור המכונות שנועצו במרכז העיר. „הם נראים צעירים מאוד“, פסק קצין ישראלי צעיר, „אפשר להרגיש את ריח היין שלהם עד כאן.“

מה אתה רוצה מהם, הם מסכנים בדיוק כמונו, פלס חיל מכורבל היטב בשמיכה. „כן, אני לא מקנא בהם“, השיב הקצין, „אבל יותר טוב שלא היו באים הגנה. ה- חיללים הניעו ראשם בשתיקה. הכיכר הוראה מוקיקין שהדליקו צלמי

במדינה

תפסו עמדות נוחות בקרבת שורת השוטרים הראשונה — שם היה צריך, לדעתם, להתחולל הקרב הגדול. מאות סקרנים ניצבו בסבלנות במשך שעות משני עברי המדרכה, כדי להתבונן במחזה. אולם שוט דבר לא התרחש.

הפגנת הזעם של תנועת החרות נגד דה נסיגה עברה בשקט מופתי, כאילו היתה זו הפגנה להורדת מחירי הצנוניות בשוק הי חפשי. למרות שהנואמים (חייכ חרות יוניצ'מן ומרידור) זעקו, התלהבו וקוננו, נשאר הקהל אדיש. לא נשמעה אף קריאת כוז אחת. לא היו כל מחיאות כפיים סוערות. אפילו כשבתום ההפגנה הושר ההמנון, נאלץ הנואם לשיר אותו לבד, כשהקהל עומד דום ושותק.

כשהתפור הקהל בשקט, ללא כל נסיון הפגנה לפני בנין הכנסת, עשו הצלמים עוד נסיון נואש לביים כמה התפרעויות. לשוא, ההמונים הסתלקו בשקט.

כולם מרוצים. „הכו עד שבגין יבוא וינאם — אז תראו מה זאת הפגנה“, ניסו אנשי חרות להסביר את חוסר התלהבות ההמונים בהפגנה הירושלמית. כעבור יומיים נערכה הפגנת המחאה של

(המשך מעמוד 6)
הפוליטית הישראלית. כמו כל יתר המפגנות הנהנות ממשטר החלוקה, היה ברור כי חרות תנהל את מאבקה לא נגד המשטר שהיא שותפה להכנסותיו — אלא נגד מפתח החלוקה, כדי להגדיל את חלקה בעוגת המשטר. כי בעיני המורדים-לשעבר, שוב לא היו הכסאות בכנסת אמצעי להשגת מטרתם, אלא מטרה מקודשת בפני עצמה.

דווקא בשבוע שהעם התכונן לחבוש מי סכות פורים לפניו, נפלה המסכה מעל פניה של חרות „המפכנית“, ונראו פניה של מפלגה בורגנית רגילה, השקועה בחלוקת השלל ואינה מצביעה על שום דרך אלטרנטיבית מעשית.

הפגנות

הקהל התפזר בשקט

„היום ישפך כאן דם!“ פסקו סוחרים מלומדי נסיון, ברחוב המלך גיורג, בירושלים, כשהם ממחרים לנעול את פתחי חנויותיהם ולהגיף את רשתות הברזל של חלונות הראווה. משני צדי הרחוב עמדו

מפגיני חרות בתל-אביב
בכיכר הראשית: דגלים וטיסמאות

הכנות המשטרה בירושלים
ברחובות הצדדיים: תגבורת שהוטעה ח'נים

תנועת החרות בתל-אביב, כשמנחם בגין, אשר חזר בבוקר אותו יום לארץ, נואם אל רבבת מאזינים בככר מוגרבי. הפעם לא נערך כל מחנה יריב ממול. ההמונים שמעו בסבלנות את נאומו הרגשני של בגין, חלקם הגיב במחיאות כפיים. תבורת צעירים אירגה קריאות קצובות: „בגין לשלטון! בגין לשלטון!“ וליוותה את מנהיג התנועה בהסגנת מחאה מכיכר מוגרבי עד לרחבת בית הכנסת הגדול. לאחר מכן התפור הקהל בשקט לבתיו. באותו יום הושלמה הנסיגה.

שתי הפגנות-טרק אלה סיפקו את כל הצדדים. מצד אחד היו הממשלה ומפלגות הקואליציה מרוצות שהפגנות הזעם של חרות לא הפכו לתגרות דמים ולא הביאו לכל מרי המוני. ההמונים עצמם היו מרוצים מאחר שראו בהשתתפותם בהפגנות ביטוי להתנגדותם לנסיגה. יותר מכל היו מרוצים מנהיגי תנועת החרות: הם משכו קהל, ולא התחייבו לשום מעשה.

ערוכים שני מחנות עצומים, לקראת ה- מלחמה שעמדה להתחולל. במעלה הרחוב, עד לבנין הכנסת שבוצר בגדרות תיל, בי חמורים ספרדים ובמכונות מכבי אש, עמדו לרוחב הכביש שורות שורות של שוטרים נושאי אלות וחבושי קסדות פלדה, כחומה בצורה מול כל התפרצות אפשרית.

ברחובות הצדדיים, בבנינים צבאיים ש- בקרבת מקום, התכנסו אותה שעה מאות צעירים גברתיים, שהוסעו ח'נים ממקומות העבודה שלהם ברחבי הארץ כתגבורת לחסיבת השוטרים, במקרה של מלחמה.

ואילו האויב התרכז בככר שברחוב יפו. הוא היה מצויד בדגלי לאום גדולים, עטופי שחורים, ובעשרות סיסמאות קרטון שזעקו: „המפקד היום את עזה יפקיר מחר את ירושלים!“ „את סיני לחיילינו — את קלון לממשלה!“ „לא מחשינגטון יצאה ה- כניעה — אלא מירושלים!“
המתיחות ריחפה באווירה. צלמי העתונות

הוא לא הילאה
הוא מעשן

בחירת העם